

Tomasz SMAL, Robert BALCERZYK
Uczelnia Jana Wyżykowskiego w Polkowicach
Wydział Nauk Technicznych
tomeksmal18@gmail.com

SYSTEM ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO W KONTEKŚCIE WYKORZYSTANIA PODMIOTÓW MILITARNYCH

Streszczenie. Głównym celem badań przedstawionych w artykule była identyfikacja zasadniczych zadań Wojskowych Jednostek Odbudowy podczas realizacji zadań reagowania kryzysowego na terenie kraju oraz ocena planowania i organizacji ich użycia na bazie wybranych przykładów. Aby zrealizować cel, w pierwszej części pracy przeanalizowano dokumenty normatywne określające i warunkujące udział podmiotów militarnych w zarządzaniu kryzysowym. Następnie, na bazie badań przeprowadzonych w dwóch wybranych jednostkach, których personel był zaangażowany w akcje kryzysowe, określono poziom współpracy podmiotów militarnych z samorządami terytorialnymi, poziom przygotowania do wykonywania zadań, wyposażenie w sprzęt, struktury i zasadność zastosowanych kilka lat temu rozwiązań. Na podstawie badań, sformułowano wnioski, które mogą zostać wykorzystane do doskonalenia omawianego systemu zarządzania kryzysowego w aspekcie wykorzystania w nim podmiotów militarnych.

Słowa kluczowe: zarządzanie, zarządzanie kryzysowe, siły zbrojne w operacjach kryzysowych

CRISIS MANAGEMENT SYSTEM IN REFERS TO THE USE OF MILITARY UNITS

Abstract. The main purpose of the research presented in the article was to identify the essential tasks of Military Reconstruction Units during the implementation of crisis response tasks in the country as well as to assess planning and organization of their use based on the selected examples. In order to achieve the objective, in the first part of the work the normative documents were analyzed which include and regulate the participation of military units in crisis management. Then, on the basis of research conducted in two selected units, the following issues were defined and assessed: the level of cooperation of military units with local governments, the level of preparation for the tasks, the equipment, the structure and the solutions implemented several years ago. Based on the

research, proposals have been made that could be used to improve the crisis management system in terms of the use of military units.

Keywords: management, crisis management, armed forces in crisis operations

1. Wprowadzenie

Zarządzanie kryzysowe to, zgodnie z Ustawą [4], działalność organów administracji publicznej będąca elementem kierowania bezpieczeństwem narodowym, która polega na zapobieganiu sytuacjom kryzysowym przygotowanym do podejmowania nad nimi kontroli w drodze zaplanowanych działań, reagowaniu w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych, usuwaniu ich skutków oraz odtwarzaniu zasobów i infrastruktury krytycznej. Biorąc pod uwagę prawne i organizacyjne aspekty wykorzystania podmiotów militarnych w tego typu zadaniach [2], wyznacza się pododdziały inżynieryjne (rzadziej logistyczne i inne), które posiadają na swoim wyposażeniu specjalistyczny sprzęt umożliwiający sprawne wykonanie zadań, z którymi nie mogą poradzić sobie pozostałe służby ratownicze, jak np. Państwowa Straż Pożarna. Realizowane, w zakresie reagowania kryzysowego, zadania wymagają specjalistycznego przygotowania żołnierzy w kontekście posługiwania się zróżnicowanym sprzętem w specyficznych warunkach działań. Najważniejszą rolę z pośród podmiotów militarnych w tym obszarze odgrywają Wojskowe Jednostki Odbudowy (WJO), których formowanie odbywało się w oparciu o istniejące pułki i bataliony inżynieryjne, posiadające sprzęt niezbędny do przeciwdziałania i zwalczania skutków ewentualnych zagrożeń niemilitarnych. Sformowane WJO tworzą dodatkowe (równoległe do istniejących pułków inżynieryjnych) struktury, które z założenia mają skutecznie brać udział w operacjach zarządzania kryzysowego [3]. Biorąc pod uwagę fakt, że owe struktury funkcjonują od kilku lat, a wchodzący w ich skład żołnierze i sprzęt brali już udział w rozpatrywanych operacjach, postanowiono ocenić zasadność przyjętych w ostatnich latach rozwiązań.

2. Dokumenty normatywne określające udział podmiotów militarnych w zarządzaniu kryzysowym

System Zarządzania Kryzysowego Resortu Obrony Narodowej (RON) jest nieodłączną częścią Krajowego Systemu Zarządzania Kryzysowego. W tym zakresie Siły Zbrojne RP realizują funkcję uzupełniającą poprzez wspomaganie struktur cywilnych w momencie kiedy ich siły i środki są niewystarczające.

W reformie systemu dowodzenia i kierowania siłami zbrojnymi, a także nowelizacją aktów prawnych określających miejsce, rolę, organizację oraz zadania systemów

resortowych, z dniem 01 stycznia 2014 roku zostały wprowadzone zasadnicze zmiany. Nową strukturę organizacyjną, zadania i zasady funkcjonowania Systemu Zarządzania Kryzysowego w resorcie obrony narodowej, określa Zarządzenie Ministra Obrony Narodowej [5]. Na podstawie Ustawy [4], w zarządzeniu zostały usankcjonowane i powołane: Zespół Zarządzania Kryzysowego MON, Centrum Zarządzania Kryzysowego MON oraz centra zarządzania kryzysowego Służby Wywiadu Wojskowego i Służby Kontrwywiadu Wojskowego. Rolę resortowego centrum zarządzania kryzysowego przejęło Dowództwo Operacyjne Rodzajów Sił Zbrojnych (DO RSZ), w związku z czym utrzymywanie w systemie elementu jakim był Sztab Kryzysowy MON okazało się niezasadne. Zrezygnowano również z utrzymywania, aktywowanych doraźnie Grup Reagowania Kryzysowego i Zespołów Operacyjnych, a ich kompetencje przekazano właściwym organom dowodzenia szczebla strategicznego, operacyjnego i taktycznego [2].

W czasie projektowania nowej struktury organizacyjnej wzięto pod uwagę dotychczasowe doświadczenia z działań Systemu Zarządzania kryzysowego RON w ramach sytuacji kryzysowych na terenie kraju oraz doświadczeń z ćwiczeń na terenie kraju, jak i poza jego granicami. Obecnie w skład Systemu Zarządzania Kryzysowego RON wchodzi [5]:

- Zespół Zarządzania Kryzysowego Ministra Obrony Narodowej;
- Zespół Łącznikowy Ministerstwa Obrony Narodowej;
- Dowództwo Operacyjne Rodzajów Sił Zbrojnych (pełniące funkcje Centrum Zarządzania Kryzysowego MON);
- Centrum Zarządzania Kryzysowego Służby Kontrwywiadu Wojskowego;
- Centrum Zarządzania Kryzysowego Służby Wywiadu Wojskowego;
- Organy dowodzenia dowództw, komend, sztabów, inspektoratów, związków taktycznych, baz oraz jednostek wojskowych wydzielające siły i środki na potrzeby realizacji zadań zarządzania kryzysowego;
- Siły i środki resortu obrony narodowej wydzielane do realizacji zadań zarządzania kryzysowego.

Systemem Zarządzania Kryzysowego RON kieruje Minister Obrony Narodowej. Zaś jego organem opiniodawczo-doradczym jest Zespół Zarządzania Kryzysowego MON (ZZK MON). O wydzieleniu odpowiednich sił i środków decyduje MON w oparciu o opinię Zespołu Zarządzania Kryzysowego MON oraz Dowództwa Operacyjnego Rodzajów Sił Zbrojnych. Decyzję tę może podjąć Dowódca Operacyjny Rodzajów Sił Zbrojnych po upoważnieniu przez Ministra Obrony Narodowej.

W skład Zespołu Zarządzania Kryzysowego MON wchodzi [5]:

1. Przewodniczący – Minister Obrony Narodowej;
2. Zastępcy – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej, Dowódca Operacyjny Rodzajów Sił Zbrojnych;

3. Sekretarz – Zastępca Szefa Sztabu do Spraw Operacyjnych Dowództwa Operacyjnego Rodzajów Sił Zbrojnych;
4. Członkowie: Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, podsekretarze stanu w Ministerstwie Obrony Narodowej, Dyrektor Generalny Ministerstwa Obrony Narodowej, Dowódca Generalny Rodzajów Sił Zbrojnych, Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej, Szef Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Szef Służby Wywiadu Wojskowego, Dowódca Garnizonu Warszawa.

Zgodnie z decyzją MON, to właśnie Dowództwo Operacyjne Rodzajów Sił Zbrojnych spełnia rolę Centrum Zarządzania kryzysowego MON. W jego dyspozycji są wszystkie siły i środki wyspecjalizowane do zwalczania i przeciwstawiania się sytuacjom kryzysowym.

Dowódca Generalny Rodzajów Sił Zbrojnych dokonuje planowania oraz koordynacji przedsięwzięć realizowanych przez Siły Zbrojne w ramach zarządzania kryzysowego. Ponadto realizuje opracowanie i aktualizowanie resortowego planu zarządzania kryzysowego. Zajmuje się także przedkładaniem Ministrowi Obrony Narodowej określonych wariantów działania na wypadek zaistnienia sytuacji kryzysowej, a w razie akceptacji któregoś z nich, także aktywowaniem sił i środków zgodnie z resortowym planem zarządzania kryzysowego. Współdziała w ramach zarządzania kryzysowego z elementami systemu, krajowymi organami, do których zakresu działania należą sprawy związane z zarządzaniem kryzysowym i zapewnieniem bezpieczeństwa narodowego, cywilnymi i wojskowymi strukturami NATO i Unii Europejskiej. Identyfikuje i zgłasza potrzeby operacyjne w celu pozyskiwania i rozwijania zdolności Sił Zbrojnych RP do realizacji zadań zarządzania kryzysowego.

Szefowie wojewódzkich sztabów wojskowych wraz z wojskowymi komendantami uzupełnień stanowią terenowe organy wykonawcze Ministra Obrony Narodowej. Decyzja Ministra Obrony Narodowej nr. 426/MON z 29 października 2014 r. wprowadziła zmianę bezpośredniego podporządkowania wojewódzkich sztabów wojskowych i podległych im w ramach terytorialnego zasięgu działania wojskowych komend uzupełnień. Od 1 stycznia 2015 r. terenowe organy administracji wojskowej podlegają Szefowi Sztabu Generalnego Wojska Polskiego [1].

Po uruchomieniu Systemu Zarządzania RON, Dowódca Operacyjny Rodzajów Sił Zbrojnych zgodnie z Planem Zarządzania Kryzysowego RON, podejmuje decyzję o utworzeniu Wojskowych Zgrupowań Zadaniowych. W celu minimalizacji skutków ataków terrorystycznych lub sabotażowych Prezes Rady Ministrów, ministrowie i kierownicy urzędów centralnych oraz wojewodowie mogą wprowadzić odpowiedni stopień alarmowy. Stopnie alarmowe są wprowadzane w drodze zarządzenia, i mają na celu skoordynowanie działań zarówno instytucji i organów krajowych, jak i państw-członków Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego (NATO). Wyróżniamy: pierwszy, drugi, trzeci, czwarty stopień alarmowy. Według terminologii NATO to stopień: ALFA, BRAVO, CHARLIE, DELTA [2].

Na podstawie analizy dokumentów normatywnych można zauważyć ich liczne nowelizacje wynikające z potrzeby ich permanentnego dostosowywania do bieżących

potrzeb. Wynika to z faktu, iż wszelkie plany i zalecenia odnoszą się do skutecznego przeciwdziałania zaistnieniu sytuacji kryzysowej, a nie walki z powstałym już niebezpieczeństwem. Tego typu zachowania są jak najbardziej pożądane, aby w celu sprawnej polityki uświadamiania wszystkim obywatelom o potrzebie skupiania się w pierwszej kolejności na takich fazach zarządzania kryzysowego jak zapobieganie i przygotowywanie.

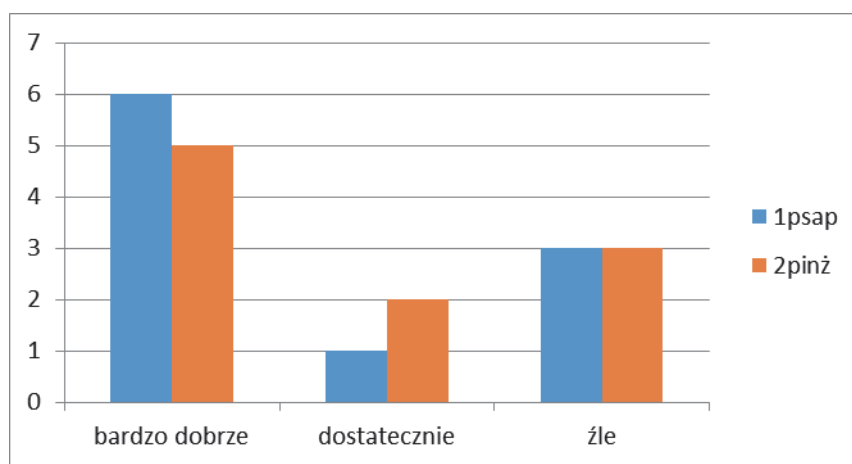
3. Udział podmiotów militarnych w zarządzaniu kryzysowym na podstawie badań własnych

Głównym celem badań była identyfikacja zasadniczych zadań WJO podczas realizacji zadań reagowania kryzysowego na terenie kraju oraz ocena planowania i organizacji ich użycia na bazie wybranych przykładów. Należy dodać, że WJO powstały w oparciu o pułki inżynieryjne, które to ze swoich struktur na bazie batalionu inżynieryjnego wydzielają siły i środki dla zgrupowania w postaci WJO. Dowódcy, w zależności od posiadanych możliwości, przyjęli różne rozwiązania organizacyjne, tworząc struktury dowodzenia dla WJO [3].

W badaniach wykorzystano metodę wywiadu eksperckiego, a badania przeprowadzono w styczniu 2017 roku w 1. Pułku Saperów imienia Generała Tadeusza Kościuszki w Brzegu oraz w 2. Pułku Inżynieryjnym imienia Generała Jakuba Jasińskiego w Inowrocławiu. Większość badanych żołnierzy brała udział w akcjach reagowania kryzysowego na terenie kraju, natomiast ponad połowa ankietowanych brała udział w co najmniej kilku akcjach reagowania kryzysowego. Przebadani żołnierze wykazali się również dużym doświadczeniem wojskowym, jako że niemal połowa z nich ma co najmniej piętnaście lat służby wojskowej. Siedemdziesiąt procent ankietowanych miało więcej niż jedno uprawnienie do kierowania lub obsługiwanego sprzętu inżynieryjnego, co dowodzi ich wysokiego profesjonalizmu.

Z przeprowadzonych badań wynika, że większość uczestników pozytywnie (bardzo dobrze i dostatecznie) ocenia współpracę z samorządami terytorialnym podczas sytuacji kryzysowych. Trzydzieści procent ankietowanych uważało, że władze samorządów terytorialnych nie wywiązywały się z powierzonych im zadań podczas akcji kryzysowych. Żołnierze, którzy ocenili wykonywanie zadań przez samorządy terytorialne w stopniu bardzo dobrym stwierdzili, że władze samorządowe wywiązywały się ze stojących przed nimi obowiązków zapewniając wymagane noclegi i wyżywienie w trakcie akcji wymagających dłuższego przebywania poza jednostką wojskową. Zapewniono także pilotaż sprzętu ponadnormatywnego oraz ochronę miejsc prowadzenia akcji. Około piętnastu procent żołnierzy, którzy ocenili prace wykonywane przez samorządy w stopniu dostatecznym, stwierdziło że w niektórych sytuacjach brakowało szybkiego podejmowania decyzji przez

wójtów, którzy obawiali się kosztów poniesionych za użycie sprzętu wojskowego do zwalczania skutków klęsk żywiołowych. Respondenci, którzy zaznaczyli uchybienia podczas pracy władz samorządowych stwierdzili, że w niektórych momentach brakowało konsekwencji w planowaniu przedsięwzięć oraz ich praktycznym wykonaniu. Jednakże powstałe problemy były tak małe, że udawało się je rozwiązywać na bieżąco bez większych problemów. Trzydzieści procent żołnierzy uważało, że współpraca nie zawsze układała się tak jak powinna. Często brakowało szybkich decyzji lub decyzje zmieniały się z godziny na godzinę. Brakowało materiałów do wzmacniania wałów przeciwpowodziowych (na przykład worków na piasek) (rys. 1).

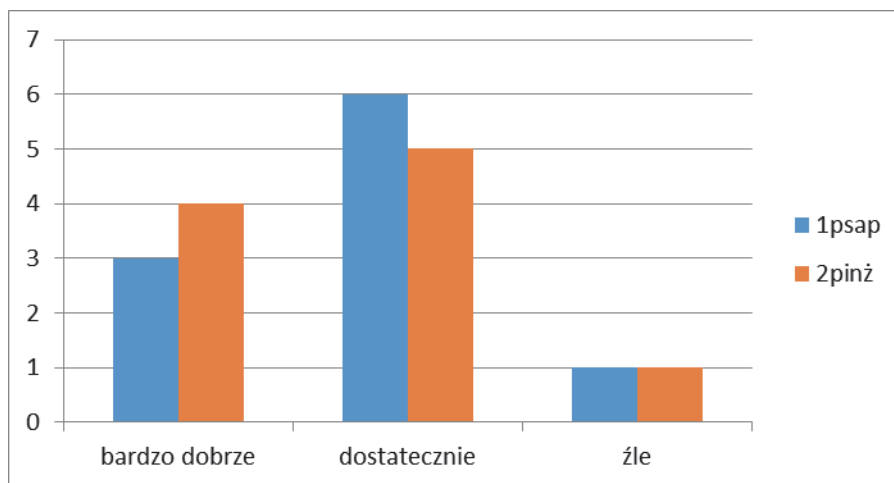

Rys. 1. Jak może Pan/Pani ocenić współpracę z Samorządem terytorialnym/Centrum Zarządzania Kryzysowego podczas realizacji zadań reagowania kryzysowego?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań.

Zdaniem 30-40% ankietowanych wojska inżynieryjne są przygotowane w stopniu bardzo dobrym do realizacji zadań reagowania kryzysowego określonych dla nich w Planie użycia sił i środków podległych Dowódcy Generalnemu w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych. Są przede wszystkim przygotowane do realizacji zadań kryzysowych w zakresie ewakuacji ludności i mienia z terenów dotkniętych powodzią, prowadzenia prac ziemnych związanych z usuwaniem osuwisk ziemnych, doraźnej odbudowy ciągów komunikacyjnych, likwidacją zatorów lodowych na rzekach, usuwaniem zalegającego śniegu z dróg przy użyciu ciężkiego sprzętu, a także doraźnym umacnianiem wałów przeciwpowodziowych. Jednak 50-60% respondentów uznało, że jednostki inżynieryjne są w stanie wykonywać powierzone im zadania w stopniu dostatecznym. Ta grupa respondentów stwierdziła, że czynnikiem wpływającym na gorszą ocenę stopnia przygotowania wojsk inżynieryjnych jest posiadanie przestarzałego sprzętu, który przydałoby się wymienić na nowy. Ponadto, ze względu na brak odpowiedniej liczby żołnierzy i specjalistycznych środków, nie było możliwości ochrony opuszczonych przez wojsko obiektów. 10% ekspertów odpowiedziało, że wojska inżynieryjne nie są przygotowane do wykonywania zadań kryzysowych. W głównej mierze na negatywną ocenę wpływa, zdaniem badanych, posiadanie

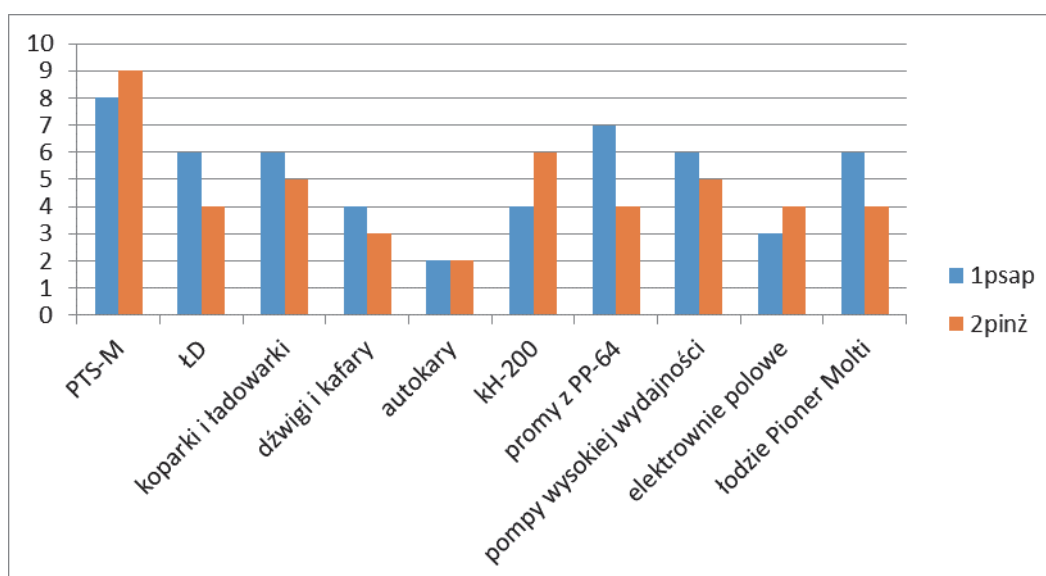
przestarzałego sprzętu. Ponadto pododdziały mostowe, ze względu na brak wyposażenia, nie były w stanie wykonywać niektórych zadań, a także brak było środków materiałowych zabezpieczanych w trakcie działań przez władze samorządowe (Rys. 2).

Rys. 2. Czy wojska inżynieryjne są Pana/Pani zdaniem przygotowane do wykonywania zadań kryzysowych?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań.

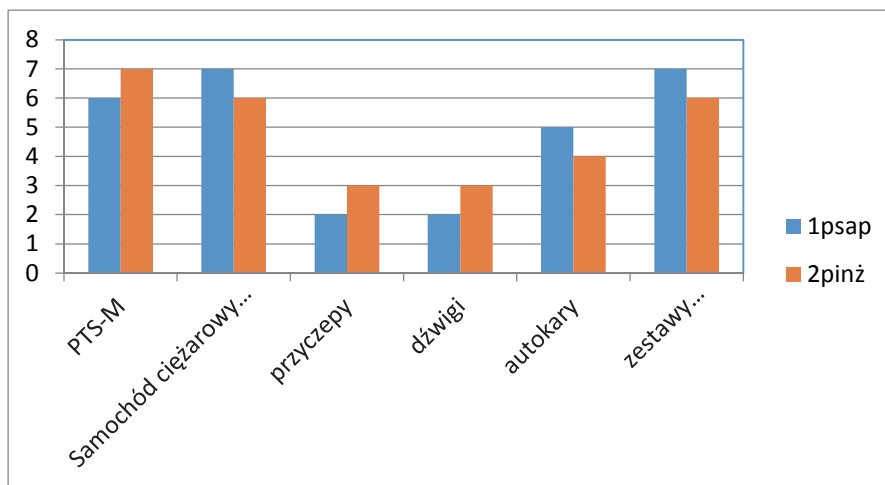
80-90% ankietowanych ekspertów stwierdziło, że najistotniejszym sprzętem podczas zwalczania skutków powodzi są pływające transportery samobieżne (PTS-M), które są głównym wyposażeniem pododdziałów przeprawowych. Ponadto, badani wskazywali na inny istotny sprzęt jak: promy budowane z parku pontonowego PP-64, kutry holownicze KH-200, łodzie desantowe, koparki i ładowarki, pompy wysokiej wydajności oraz łodzie (Rys. 3).

Rys. 3. Jaki sprzęt inżynieryjny jest niezbędny według Pana/Pani do realizacji zadań zarządzania kryzysowego, np. podczas powodzi?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań.

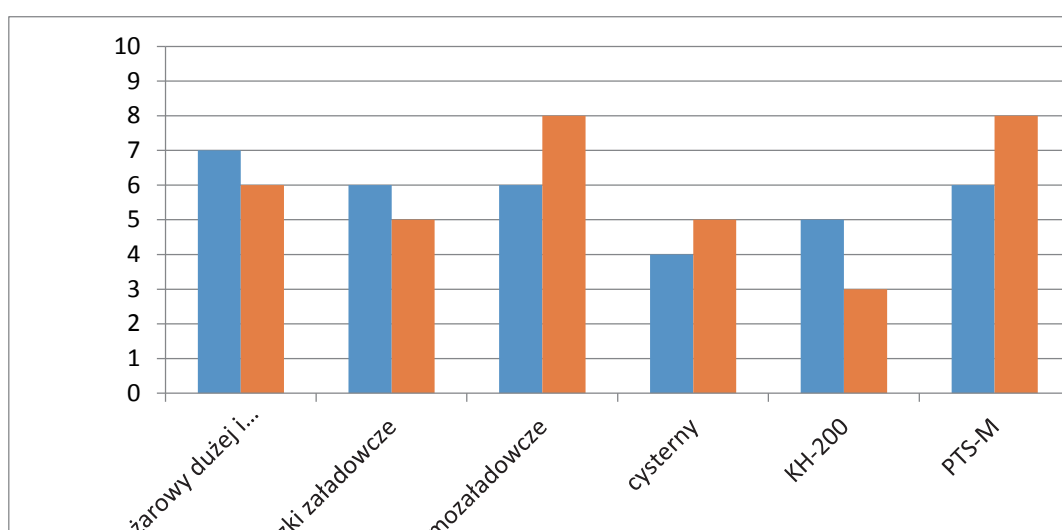
W przypadku określania najważniejszego sprzętu na potrzeby ewakuacji ludności i mienia, większość badanych wskazała na samochody ciężarowe wysokiej mobilności, zestawy niskopodwoziowe oraz pływające transportery samobieżne (PTS-M) – Rys. 4.

Rys. 4. Jaki sprzęt inżynierski jest niezbędny według Pana/Pani do realizacji zadań zarządzania kryzysowego, np. podczas ewakuacji ludności i mienia?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań.

Na potrzeby dowozu żywności i wody dla poszkodowanej ludności za najważniejszy sprzęt zostały uznane w pierwszej kolejności samochody ciężarowe dużej i średniej ładowności, wózki załadowcze, samochody samo załadowcze oraz pływające transportery samobieżne (PTS-M), które umożliwiały dowóz żywności do terenów zalanych. Nie bez znaczenia były również kutry holownicze (KH-200), cysterny i chodnie, które umożliwiały dostarczanie i przechowywanie w sterylnych warunkach wody i jedzenia do obszarów dotkniętych klęskami żywiołowymi. Wyniki tych badań przedstawiono na rysunku 5.

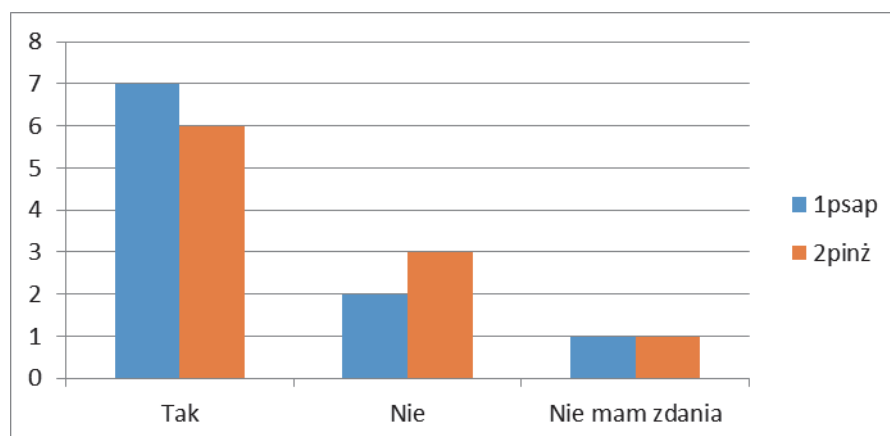

Rys. 5. Jaki sprzęt inżynierski jest niezbędny według Pana/Pani do realizacji zadań zarządzania kryzysowego, np. podczas dowozu żywności?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań.

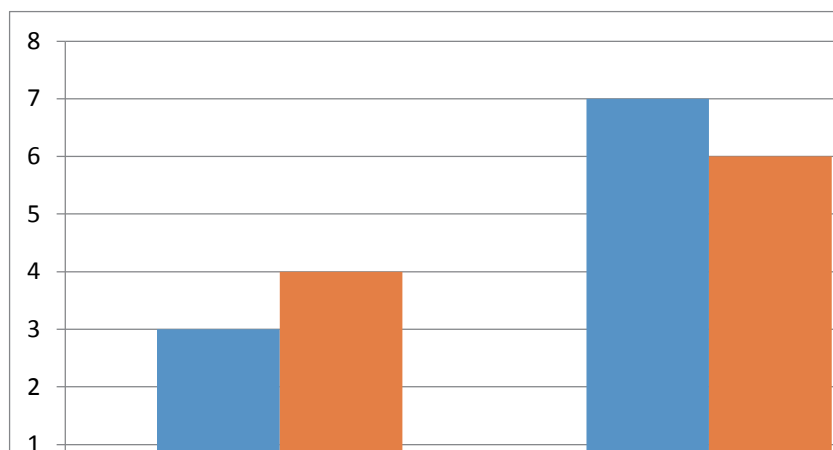
Większość (60-70%) badanych ekspertów potwierdziło, że WJO są w stanie wykonywać zadania zgodnie z przeznaczeniem. Jedynie 20-30% procent ankietowanych zaznaczyło, że wojskowe jednostki odbudowy nie są należycie przygotowane do wykonywania zadań w ramach reagowania kryzysowego. Zwrócili oni uwagę na to, że realizacja zadań przez WJO jest mocno ograniczona ze względu na siły i środki jakimi dysponują. Wyniki tych badań przedstawiono na rysunku 6.

Rys. 6. Czy Pana/Pani zdaniem wojskowe jednostki odbudowy są w stanie wykonywać zadania zgodnie z przeznaczeniem?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań.

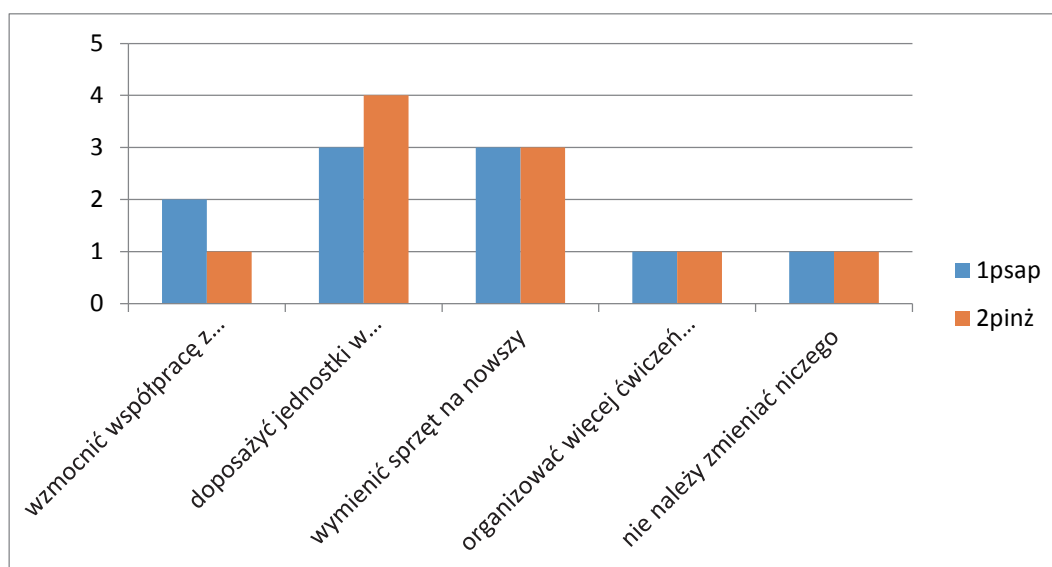
Niestety mniejsza część (30-40%) przepytanych ekspertów uznała, że struktura utworzonych kilka lat temu WJO jest prawidłowo skonstruowana i nie należałoby jej zmieniać w przyszłości. Natomiast większa część (60-70%) zaznaczyła, że struktura organizacyjna i wyposażenie wojskowych jednostek odbudowy jest nie adekwatna i nie powiązana z realizacją zadań kryzysowych wynikających z Planu użycia sił i środków podległych Dowódcy Generalnemu Rodzajów Sił Zbrojnych w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych. Stwierdzili oni, iż wszystkie powierzone jednostce inżynierskiej zadania są w stanie wykonać macierzyste pododdziały i nie ma potrzeby tworzenia dodatkowych jednostek, które dublują niejako struktury istniejących pododdziałów niczego dodatkowego do ich działania nie wnosząc. Znacznie ważniejsze zdaniem badanych było by uzupełnienie ich jednostek w nowy sprzęt oraz modernizacja i naprawa obecnie użytkowanego sprzętu. Wyniki tych badań przedstawiono na rysunku 7.

Rys. 7. Czy struktura wojskowych jednostek odbudowy jest zasadna z punktu widzenia zadań kryzysowych?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań.

Najważniejsza działania jakie należałoby podjąć, w celu zwiększenia skuteczności WJO to uzupełnienie ich w nowy sprzęt oraz modernizacja sprzętu już posiadanego, na co wskazano już w poprzednim pytaniu. Ponadto, istotne było by również poprawienie współpracy z organami samorządowymi szczególnie w zakresie komunikacji między pododdziałami zwalczającymi skutki klęsk żywiołowych, a centrum zarządzania kryzysowego, a także organizowanie większej ilości ćwiczeń praktycznych na poligonach, które pozwoliłyby na przygotowanie się do reagowania w sytuacjach kryzysowych pod względem zgrzywania się żołnierzy oraz poznawania używanego sprzętu. Wyniki tych badań przedstawiono na rysunku 8.

Rys. 8. Co należałoby w pierwszej kolejności zmienić, aby wykonywanie zadań przez wojskowe jednostki odbudowy było bardziej skuteczne?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań.

Ponadto, w trakcie wywiadów eksperckich, zebrano jeszcze inne uwagi respondentów dotyczące funkcjonowania wojsk w operacjach reagowania kryzysowego. Poruszono między innymi problem braku pomocy sanitarnej, a przede wszystkim leków, szczepionek oraz regulowanego czasu pracy podczas zwalczania skutków klęsk żywiołowych przez żołnierzy. Zdaniem respondentów, brak odpoczynku żołnierzy podczas działań niejednokrotnie mógł doprowadzić do wypadków. Ponadto gdyby wprowadzono permanentne szkolenie załóg poszczególnych systemów technicznych, to podniosłoby to znacznie skuteczność i wydajność funkcjonowania WJO oraz etatowych pododdziałów inżynieryjnych w zakresie działań niemilitarnych. Ankietowani żołnierze stwierdzili również, że WJO zostały stworzone dla potrzeb medialnych, ponieważ wojska inżynieryjne, dzięki określonym strukturom etatowych pododdziałów, są z natury zdolne do wykonywania zadań kryzysowych. Głównym elementem, na który zwracali uwagę respondenci na każdym etapie badań, było unowocześnienie przestarzałego sprzętu inżynieryjnego i doposażenie ich jednostek w nowy sprzęt.

Wnioski

Przeprowadzone badania pozwalają sformułować następujące wnioski:

1. Połowa ekspertów oceniła współpracę z samorządami terytorialnymi na bardzo dobrą, ale pozostali mieli uwagi dotyczące słabego przepływu informacji oraz dowozu potrzebnych materiałów do realizowania zadań reagowania kryzysowego. Ponadto, grupa żołnierzy z brzeskiego pułku saperów stwierdziła, że znalazła się w sytuacjach, w których władze samorządowe nie podołały obowiązkowi związanym ze zwalczaniem zagrożeń.
2. Większość respondentów przyznała, że wojska inżynieryjne są zdolne wykonywać zadania reagowania kryzysowego. Istnieje jednakże wiele sytuacji, w których realizacja zadań byłaby bardziej skuteczna po modernizacji sprzętu i systemu komunikacji między wojskami inżynieryjnymi a władzami samorządowymi. Znaczna część ankietowanych przyznała, że zwiększenie skuteczności WJO mogłoby zostać poprawione w głównej mierze poprzez doposażenie jednostek w sprzęt lub jego całkowitą wymianę na nowszy.
3. Do najważniejszego sprzętu inżynieryjnego, używanego podczas realizacji zadań reagowania kryzysowego należały: pływające transportery samobieżne (PTS-M), promy budowane z elementów parku pontonowego PP-64, łodzie desantowe, łodzie Pionier Multi, koparki i ładowarki, kutry holownicze (KH-200), pompy wysokiej wydajności oraz elektrownie polowe, samochody ciężarowe wysokiej mobilności, zestawy niskopodwoziowe, samochody samo załadowcze, cysterny i chłodnie.
4. Większość badanych żołnierzy stwierdziło, że obecna struktura WJO jest bezzasadna z punktu widzenia użycia sił i środków w przypadku powstania sytuacji kryzysowych,

ponieważ wszystkie powierzone jednostce inżynieryjnej zadania są w stanie wykonać macierzyste pododdziały.

Bibliografia

1. Decyzja MON nr 426/MON z dnia 29 października 2014 r. w sprawie zmiany bezpośredniego podporządkowania wojewódzkich sztabów wojskowy
2. Kopczewski M., Łacny P., Smal T.: Współpraca Sił Zbrojnych RP z organami administracji lokalnej w zakresie reagowania kryzysowego [w:] Magierek D., Pogonowski M. (red.): Aspekty bezpieczeństwa w życiu publicznym, Wydawnictwo Uczelniane Politechniki Koszalińskiej, Koszalin 2015, s. 181-190.
3. Paterak S., Smal T.: Wojskowe jednostki odbudowy jako element systemu reagowania kryzysowego. „Logistyka”, nr 5, 2014, s. 1218-1226.
4. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym Dz.U. z dnia 21 maja 2007 r. Nr 89 poz. 590 z późn. zm.
5. Zarządzenie Nr 1/MON z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie organizacji, składu oraz miejsca i trybu pracy Zespołu Zarządzania Kryzysowego Ministra Obrony Narodowej.